

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 listopada 2021 r. w Warszawie

sprawy Z. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe

na skutek odwołania Z. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 15 marca 2021 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje Z. P. prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego.

sędzia Agnieszka Stachurska

UZASADNIENIE

W dniu 6 kwietnia 2021r. Z. P. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 15 marca 2021r., znak: (...), odmawiającej przyznania prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego.

Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do ww. świadczenia, a uzasadniając swe stanowisko wyjaśnił, że do wniosku o to świadczenie dołączył dwie umowy zlecenia. Pierwsza została zawarta na okres od 1 lipca 2020r. do 31 grudnia 2020r. na wykonywanie technicznych czynności pomocniczych na planie w zakresie obsługi urządzeń technicznych w czasie realizacji audycji. Druga natomiast została zawarta na okres od 1 stycznia 2021r. do 31 grudnia 2021r. na wykonywanie technicznych czynności pomocniczych na planie w zakresie montowania, demontowania oraz obsługi urządzeń technicznych w czasie realizacji audycji. Pierwsza z umów spełnia wymóg, by do zawarcia umowy doszło przed 15 grudnia 2020r. Druga zaś jest kontynuacją pierwszej, a zarazem czwartą umową zawartą z (...) S.A. W obu wymienionych umowach takie samo jest stanowisko i zakres obowiązków. W drugiej umowie dodane zostały słowa „montowania, demontowania”, które mają na celu doprecyzowanie obowiązków. Odwołujący dodał ponadto, że przedmiot umowy nie ma związku z montażem materiałów filmowych, a jedynie z pobraniem sprzętu technicznego do produkcji audycji telewizyjnych. Wskazał również, że koledzy z działu, do którego przynależy organizacyjnie, mający zawarte umowy zlecenia na te same prace, otrzymali prawo do świadczenia postojowego (odwołanie z dnia 31 marca 2021r., k. 3-4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 20 kwietnia 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania, a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że wnioskodawca do wniosku zgłoszonego w dniu 10

marca 2021r., stanowiącego korektę wniosku z 10 lutego 2021r., dołączył dwie umowy zlecenia zawarte z Telewizją (...). Pierwsza umowa została zawarta w dniu 29 czerwca 2020r. na okres od 1 lipca 2020r. do 31 grudnia 2020r. na wykonywanie technicznych czynności pomocniczych na planie w zakresie obsługi urządzeń technicznych w czasie realizacji audycji. Druga umowa została zawarta w dniu 18 grudnia 2020r. na okres od 1 stycznia 2021r. do 31 grudnia 2021r. na wykonywanie technicznych czynności pomocniczych na planie w zakresie montowania, demontowania oraz obsługi urządzeń technicznych w czasie realizacji audycji.

Zgodnie z art. 15 ³ust. 7 i art. 15 ^zv ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe mogą się ubiegać osoby wykonujące umowę cywilnoprawną, która została zawarta do 15 grudnia 2020r., których przychód w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku nie przekroczył 300% przeciętnego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa GUS na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku.

Odwołujący, składając wniosek w dniu 10 lutego 2021r., powinien mieć zawartą umowę co najmniej od stycznia 2021r. i taka umowa, obejmująca okres od 1 stycznia 2021r. do 31 grudnia 2021r., została zawarta, ale jej zawarcie nastąpiło w dniu 18 grudnia 2021r., podczas kiedy powinno nastąpić przed 15 grudnia 2020r., a więc przed datą wskazaną w ustawie. Według Zakładu, umowy tej nie można traktować jako kontynuacji pierwszej umowy, ponieważ różnią się one zakresami wykonywanych czynności. Umowa zawarta w dniu 18 grudnia 2020r. jest zatem nową umową. Powyższe oznacza, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa (odpowiedź na odwołanie z dnia 20 kwietnia 2021r., k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. P. od 2019 roku realizuje usługi dla (...) S.A. w ramach umów zlecenia, których w sumie było cztery. Umowy były zawierane na okresy następujące bezpośrednio po sobie, bez przerw. Na ich podstawie odwołujący realizował i wciąż realizuje te same czynności, pracując w ramach tej samej jednostki organizacyjnej (...) S.A. Zajmuje się obsługą urządzeń technicznych podczas realizacji audycji, co wiąże się z koniecznością dostarczenia, zamontowania, a potem zdemontowania telewizorów i innych urządzeń dostarczanych do miejsca, gdzie jest nagrywana audycja (zeznania Z. P., k. 26 a.s.).

W dniu 29 czerwca 2020r. Z. P. podpisał z (...) S.A. umowę zlecenia obowiązującą w okresie od 1 lipca 2020r. do 31 grudnia 2020r. Na jej podstawie zobowiązał się zrealizować usługę polegającą na wykonywaniu technicznych czynności pomocniczych na planie w zakresie obsługi urządzeń technicznych w czasie realizacji audycji w studio przy ul. (...) lub w trakcie transmisji – w dniach i godzinach uzgodnionych przez strony (umowa zlecenia z 29 czerwca 2020r. - akta organu rentowego). Następnie w dniu 18 grudnia 2020r. te same strony podpisały nową umowę zlecenia na okres od 1 stycznia 2021r. do 31 grudnia 2021r., w której zleceniobiorca zobowiązał się do zrealizowania usługi polegającej na wykonywaniu technicznych czynności pomocniczych na planie w zakresie montowania i demontowania oraz obsługi urządzeń technicznych w czasie realizacji audycji w studio przy ul. (...) lub w trakcie transmisji – w dniach i godzinach uzgodnionych przez strony (umowa zlecenia z 18 grudnia 2020r. - akta organu rentowego).

W drugiej z wymienionych umów, w § 2 ust. 1 dodano nowe słowa „montowania i demontowania”, a wynikało to z uchwały Rady Nadzorczej (...) S.A. i precyzowało zakres zadań odwołującego. Odwołujący, mimo tej zmiany, nadal realizował te same czynności, związane z montażem, demontażem i obsługą urządzeń, które wykonywał również przed 1 stycznia 2021r. (zeznania Z. P., k. 26 a.s.).

W dniu 10 lutego 2021r. Z. P. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe, w którym wypełniając informacje o zawartej umowie cywilnoprawnej, wskazał że taką umowę zawarł w dniu 29 czerwca 2020r. na okres od 1 lipca 2020r. do 31 grudnia 2020r. (wniosek z 10 lutego 2021r. – akta organu rentowego). Decyzją z dnia 10 marca 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, wskazując że umowa powinna być zawarta co najmniej

do stycznia 2021r. Odwołujący natomiast złożył umowę zawartą do 31 grudnia 2020r., wobec czego odmówiono mu prawa do świadczenia, o jakie się ubiegał (decyzja ZUS z dnia 10 marca 2021r. – akta organu rentowego).

W dniu 10 marca 2021r. Z. P. złożył korektę wniosku o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe, złożonego w dniu 10 lutego 2021r. W skorygowanym wniosku wskazał na tę samą umowę zlecenia co poprzednio, poprawiając wysokość przychodu w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku, który wyniósł 10.480 zł. Poza tym odwołujący przedstawił wraz ze skorygowanym wnioskiem dwie umowy zlecenia zawarte z (...) S.A. w dniu 29 czerwca 2020r. oraz w dniu 18 grudnia 2020r. (wniosek z 10 marca 2021r. wraz z załącznikami – akta organu rentowego). Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., w wyniku rozpoznania skorygowanego wniosku Z. P., decyzją z dnia 15 marca 2021r. ponownie odmówił przyznania jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, powołując się na okoliczność, że umowa zlecenia, obowiązująca w styczniu 2021r. nie została zawarta przed 15 grudnia 2020r. (decyzja ZUS z dnia 15 marca 2021r. – akta organu rentowego).

Powyższy stan faktyczny, który w części nie był sporny, Sąd ustalił w oparciu o powołane dokumenty oraz na podstawie zeznań Z. P..

Dokumenty w postaci dwóch umów zlecenia, wniosków o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe oraz decyzji ZUS, nie były kwestionowane przez strony sporu. Ich forma i treść nie budziły wątpliwości, zostały więc ocenione jako wiarygodne. Podobnej oceny Sąd dokonał także w odniesieniu do zeznań odwołującego. W przeważającym zakresie to, co zeznał odwołujący, było zgodne z treścią umów zlecenia. W pozostałym zakresie informacje przekazane podczas przesłuchania, a dotyczące takiego samego zakresu czynności realizowanych w całym okresie współpracy z (...) S.A., były spójne i logiczne w zestawieniu z treścią dwóch umów, które odwołujący złożył do akt organu rentowego. Umowy te różnią się, jeśli chodzi o zapisy dotyczące zakresu prac, dwoma słowami. W umowie z 18 grudnia 2020r. dodano słowa „montowania i demontowania”, co Z. P. wyjaśnił. Wskazał, że było to doprecyzowanie zapisów poprzedniej umowy, wynikające z uchwały Rady Nadzorczej (...) S.A., które nie zmieniło jego zadań realizowanych dla (...) S.A. Prace te w całym okresie współpracy, obejmującym w sumie cztery umowy zlecenia, polegały na wykonywaniu tych samych czynności, a więc dostarczaniu na plan telewizorów i innych urządzeń, na ich zamontowaniu i zdemontowaniu oraz obsłudze.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia, o które wnioskował odwołujący, zostało uregulowane w ustawie z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn. Dz. U. z 2021r., poz. 2095 – dalej jako „ustawa (...)19”).

Na wstępie należy zaznaczyć, że główne zadania pakietu regulacji, które składają się na ustawę (...)19 dotyczą ochrony zatrudnienia oraz zmniejszenia obciążeń i zachowania płynności finansowej przedsiębiorców. Rozwiązania tam zawarte obejmują nie tylko przedsiębiorców zatrudniających pracowników, a więc zapewniających miejsca pracy, ale również osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą i wykonują pracę na podstawie umów cywilnoprawnych. Wśród rozwiązań, które mają zapobiegać skutkom epidemii (...)19 w Polsce, jest wsparcie realizowane przez ZUS w postaci wypłacania świadczeń postojowych. W uzasadnieniu projektu nowelizacji, która dodała do komentowanej ustawy między innymi art. 15zq-15zx, podkreślono, że osoby prowadzące działalność gospodarczą, opłacające składki same za siebie oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, innej umowy o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia, a także osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o dzieło, są szczególnie narażone na niestabilność, a nawet całkowitą utratę przychodów z powodu pandemii (...)19, ze względu na brak zleceń lub zamówień, czy rezygnację z realizowanych lub zawieranych umów. Rozwiązania legislacyjne obowiązujące już dużo wcześniej (możliwość skorzystania z odroczenia terminu płatności składek, układu ratalnego, umorzenia należności składek) w obliczu pandemii wywołanej (...)19 w wielu przypadkach okazały się niewystarczające, aby uchronić określone grupy podmiotów przed zatorami płatniczymi i upadłością, jak również brakiem środków

finansowych przeznaczanych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Wprowadzając przepis art. 15zq ustawy (...)19 ustawodawca zaproponował możliwość pomocy publicznej dla osób najbardziej dotkniętych epidemią, czyli wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych i osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą. W oczywisty sposób przepis ten miał niejako „ratować” osoby wymienione w ustawie przed bankrutem, co z jednej strony miało chronić ich zabezpieczenie socjalne, a z drugiej strony również ochraniać gospodarkę przed zapaścią. Powyższe założenia stały się również podstawą do wprowadzenia do ustawy (...)19, począwszy od 15 stycznia 2021r., art. 15 zs³, który uregulował prawo do dodatkowego świadczenia postojowego. Przepis ten przewiduje w ust. 1, że osobie, o której mowa w art. 15zq ust. 1pkt 2, nieposiadającej innego tytułu do ubezpieczeń społecznych, przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, jeżeli przychód z umowy cywilnoprawnej zawartej do dnia wejścia w życie ustawy, z tytułu:

- 1) działalności twórczej w zakresie sztuk plastycznych, literatury, muzyki, twórczości audialnej, utworów audiowizualnych, teatru, kostiumografii, scenografii, reżyserii, choreografii, lutnictwa artystycznego i sztuki ludowej,
- 2) działalności artystycznej w dziedzinie sztuki aktorskiej, estradowej, tanecznej i cyrkowej oraz w dziedzinie dyrygentury, wokalistyki i instrumentalistyki,
- 3) działalności technicznej wspomagającej produkcję audiowizualną lub produkcję i wystawianie wydarzeń artystycznych,
- 4) usług w zakresie architektury, architektury wnętrz, architektury krajobrazu oraz usług w zakresie architektury świadczonych przez osoby nieposiadające uprawnień budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994r. - Prawo budowlane,
- 5) usług świadczonych na rzecz muzeów w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 1996r. o muzeach:
 - a) w zakresie pozaszkolnych form edukacji,
 - b) przez przewodników muzeów

- uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o to jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe, nie był wyższy od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku.

Według art. 15 zs³ ust. 2 ustawy (...)19 ustalenie prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego następuje na wniosek osoby wykonującej umowę agencyjną, umowę zlecenia albo inną umowę o świadczenie usług albo umowę o dzieło, zawierający dane, o których mowa w art. 15zs ust. 3 pkt 1 lit. a, b i d, pkt 2, 5 i 6, oświadczenie o zawarciu umowy cywilnoprawnej do dnia wejścia w życie ustawy, której przedmiot związany jest z tytułami działalności określonymi w ust. 1 wraz ze wskazaniem, czy jest to umowa zlecenia czy o dzieło, oświadczenie potwierdzające, że jej przychód z umowy cywilnoprawnej w miesiącu kalendarzowym poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku był niższy od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, oraz oświadczenie o nieposiadaniu innego tytułu do ubezpieczeń społecznych.

Wymieniony przepis został wprowadzony do ustawy COVID – 19 ustawą z dnia 9 grudnia 2020r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2020r., poz. 2255). Data wejścia w życie tej ustawy to dzień następujący po dniu ogłoszenia (ogłoszenie nastąpiło 15 grudnia 2020r.), a więc 16 grudnia 2020r. Zgodnie z cytowanym art. 15 zs³ umowy zlecenia powinny być więc zawarte do dnia 15 grudnia 2020r. W przedmiotowej sprawie spełnienie tej przesłanki, warunkującej możliwość przyznania jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, zostało zakwestionowane przez organ rentowy. Sąd jednak

stanowiska Zakładu nie podziela. Gdyby analizować stan faktyczny rozpatrywanej sprawy, stosując formalizm, jak organ rentowy, wówczas Z. P. – mimo spełnienia wszystkich innych przesłanek – nie mógłby uzyskać prawa do świadczenia, o które wnioskował, gdyż umowa, którą realizował w dacie składania wniosku, została zawarta w dniu 18 grudnia 2020r. na okres od 1 stycznia 2021r. do 31 grudnia 2021r.

Zdaniem Sądu, analizując okoliczności, jakie wystąpiły w przedmiotowej sprawie, należy mieć na względzie, że odwołujący jest osobą realizującą usługi na rzecz (...) S.A. od roku 2019. Mimo, że w sumie zawarł z tym zleceniodawcą cztery umowy, to prace realizował nieprzerwanie przez cały ten czas. Pomiędzy umowami zlecenia nie wystąpiły przerwy i tak też było w przypadku umów podpisanych w dniu 29 czerwca 2020r. oraz w dniu 18 czerwca 2020r. Umowy te określają czas realizacji usług w taki sposób, że Z. P. nieprzerwanie wykonywał usługi w tym okresie, który obejmują ww. umowy. Poza tym, co również istotne, zakres usług wynikających z obu wskazanych umów i faktycznie realizowanych przez Z. P., jest taki sam. Odwołujący, co wynika z jego zeznań, w całym okresie współpracy z (...) S.A. wykonywał techniczne czynności pomocnicze na planie w zakresie obsługi urządzeń technicznych. Czynności te w całym okresie współpracy obejmowały dostarczanie na plan telewizorów i innych urządzeń, ich montowanie oraz demontowanie oraz obsługę. Niewielka różnica w sposobie określenia przedmiotu umowy, jaka wystąpiła między umową z 29 czerwca 2020r. oraz umową z 18 grudnia 2020r., sprowadzająca się do dodania w tej drugiej umowie dwóch dodatkowych słów „montowania i demontowania”, nie powoduje więc, że mamy do czynienia z czynnościami o innym charakterze. Zdaniem Sądu czynności te zostały tylko doprecyzowane, co potwierdził Z. P. zeznając. Poza tym wskazuje na to nie tylko zeznanie odwołującego, ale i sposób redakcji obu ww. umów. Obie umowy dotyczą obsługi urządzeń w czasie realizacji audycji, a pod tym pojęciem, które w umowie z 18 grudnia 2020r. zostało doprecyzowane, mieszczą się różne czynności, także ich montaż i demontaż. To więc, że strony umowy zlecenia, zawierając umowę z 18 grudnia 2020r., doprecyzowały zakres świadczonych usług, wymieniając wyraźnie to, czym Z. P. faktycznie zajmował się od początku współpracy z (...) S.A., nie czyni umowy z 18 grudnia 2020r. umową dotyczącą innych usług.

Powyższe wskazuje, że choć formalnie były podpisywane z odwołującym kolejne umowy na następujące po sobie okresy, to odwołujący, realizując te same usługi, kontynuował z (...) S.A. współpracę, którą rozpoczął w roku 2019. W tej sytuacji można więc przyjąć, że umowa zlecenia została zawarta przed datą wejścia w życie ustawy, a więc przed 15 grudnia 2020r. To z kolei oznacza, że Z. P., w stosunku do którego ZUS nie kwestionował spełnienia innych przesłanek, powinien nabyć prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego. Realizował usługi na podstawie umowy zlecenia, uzyskując przychody z działalności technicznej wspomagającej produkcję audiowizualną lub produkcję i wystawianie wydarzeń artystycznych, które w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek, nie były wyższe od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku.

W związku z powyższym Sąd dokonał zmiany zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., poprzez przyznanie Z. P. prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego.